

รายวิชา ภาษาศาสตร์เบื้องต้น (Introduction to Linguistics)

โดย...พระครูปริยัติสโมธาน ดร.

สัปดาห์ที่ 10 : อรรถศาสตร์ (Semantics)

1. ความหมายของอรรถศาสตร์ (Semantics)

อรรถศาสตร์ (Semantics) เป็นสาขาหนึ่งของภาษาศาสตร์ที่ศึกษาความหมาย (meaning) ของคำ วลี ประโยค และข้อความ รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาษา (linguistic forms) กับความหมายที่ผู้พูดและผู้ฟังเข้าใจ

อรรถศาสตร์มุ่งตอบคำถามสำคัญ เช่น

- คำหนึ่งคำมีความหมายอย่างไร
- ทำไมคำต่างกันจึงมีความหมายคล้ายกัน
- เหตุใดคำเดียวกันจึงมีได้หลายความหมาย
- ผู้พูดถ่ายทอดความหมายผ่านภาษาได้อย่างไร

นักภาษาศาสตร์สำคัญที่ศึกษาอรรถศาสตร์ ได้แก่

- Geoffrey Leech
- John Lyons
- Jerrold Katz
- Charles J. Fillmore

2. ความหมายของคำ (Word Meaning)

คำ (word) เป็นหน่วยพื้นฐานที่ใช้สื่อความหมายในภาษา

ตัวอย่างคำภาษาอังกฤษ

Word Meaning

dog สุนัข

teacher ครู

water น้ำ

happiness ความสุข

2.1 ความหมายเชิงพจนานุกรม (Lexical Meaning)

คือความหมายพื้นฐานที่ปรากฏในพจนานุกรม

ตัวอย่าง

Bird

ความหมาย

An animal with feathers and wings.

ตัวอย่างประโยค

- A bird is singing outside.

2.2 ความหมายทางไวยากรณ์ (Grammatical Meaning)

เป็นความหมายที่เกิดจากโครงสร้างทางไวยากรณ์

ตัวอย่าง

- student
- students

คำว่า

- student = นักเรียน 1 คน
- students = นักเรียนหลายคน

ความหมายเปลี่ยนไปเพราะรูปคำทางไวยากรณ์

3. ความหมายโดยตรง (Denotative Meaning)

ความหมายโดยตรง คือ ความหมายตามตัวอักษรหรือความหมายพื้นฐานที่ทุกคนเข้าใจตรงกัน

ตัวอย่าง

คำว่า

Rose

ความหมายโดยตรง

ดอกกุหลาบชนิดหนึ่ง

ประโยค

- She bought a red rose.

หมายถึงดอกไม้จริง ๆ

ตัวอย่างเพิ่มเติม

Dog

ความหมายโดยตรง

- สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมชนิดหนึ่ง

ประโยค

- The dog is sleeping.
-

House

ความหมายโดยตรง

- อาคารสำหรับอยู่อาศัย

ประโยค

- They live in a large house.

4. ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)

ความหมายโดยนัย คือ ความหมายที่แฝงอยู่ในคำ อาจเกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยม หรือวัฒนธรรม

แนวคิดนี้ได้รับการอธิบายโดย Geoffrey Leech ในหนังสือ *Semantics* (1974)

ตัวอย่างที่ 1

Rose

ความหมายโดยตรง

- ดอกกุหลาบ

ความหมายโดยนัย

- ความรัก
- ความโรแมนติก
- ความงดงาม

ประโยค

- He gave her a rose on Valentine's Day.

สื่อถึงความรักมากกว่าตัวดอกไม้

ตัวอย่างที่ 2

Home

ความหมายโดยตรง

- บ้าน

ความหมายโดยนัย

- ความอบอุ่น
- ครอบครัว
- ความปลอดภัย

ประโยค

- Home is where the heart is.
-

ตัวอย่างที่ 3

Dove

ความหมายโดยตรง

- นกพิราบ

ความหมายโดยนัย

- สันติภาพ

ประโยค

- The dove symbolizes peace.

5. ความสัมพันธ์ทางความหมาย (Semantic Relations)

คำต่าง ๆ ในภาษามีความสัมพันธ์กันหลายรูปแบบ

5.1 Synonymy (คำพ้องความหมาย)

คำที่มีความหมายเหมือนหรือใกล้เคียงกัน

ตัวอย่าง

Word Synonym

big large
begin start
intelligent smart
purchase buy

ตัวอย่างประโยค

- She purchased a car.
- She bought a car.

ความหมายใกล้เคียงกัน

5.2 Antonymy (คำตรงข้าม)

คำที่มีความหมายตรงกันข้าม

ตัวอย่าง

Word Opposite

hot cold
rich poor
happy sad
fast slow

ตัวอย่าง

- The water is hot.
 - The water is cold.
-

5.3 Homonymy (คำพ้องรูป/พ้องเสียง)

คำที่มีรูปหรือเสียงเหมือนกันแต่ความหมายต่างกัน

ตัวอย่าง

Bank

ความหมายที่ 1

- ธนาคาร

ความหมายที่ 2

- ริมแม่น้ำ

ตัวอย่าง

- I deposited money in the bank.
 - They sat on the river bank.
-

5.4 Polysemy (คำหลายความหมาย)

คำเดียวกันมีหลายความหมายที่เกี่ยวข้องกัน

ตัวอย่าง

Head

- หัวของคน
- หัวหน้าหน่วยงาน
- ส่วนบนสุด

ตัวอย่าง

- My head hurts.
 - She is the head of the department.
-

5.5 Hyponymy (ความสัมพันธ์แบบรวมหมวดหมู่)

คำหนึ่งเป็นสมาชิกของอีกหมวดหมู่หนึ่ง

ตัวอย่าง

Animal

- Dog
- Cat

- Horse

คำว่า

- Dog
- Cat
- Horse

เป็น Hyponym ของ Animal

Animal เป็น Hypernym

ตัวอย่างเพิ่มเติม

Vehicle

- Car
- Bus
- Bicycle
- Truck

5.6 Meronymy (ความสัมพันธ์ส่วนกับทั้งหมด)

ส่วนหนึ่งของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ตัวอย่าง

Car

- wheel
- door
- engine

Wheel เป็นส่วนหนึ่งของ Car

ตัวอย่างเพิ่มเติม

Human body

- head
 - arm
 - leg
 - hand
-

6. องค์ประกอบความหมายของประโยค (Sentence Meaning)

ความหมายของประโยคเกิดจาก

1. ความหมายของคำ
2. โครงสร้างทางไวยากรณ์

3. บริบท

ตัวอย่าง

The dog chased the cat.

หมายความว่า

สุนัขเป็นผู้ไล่แมว

The cat chased the dog.

แมวเป็นผู้ไล่สุนัข

แม้ใช้คำชุดเดิม แต่โครงสร้างต่างกัน ความหมายจึงเปลี่ยน

7. แนวคิดของนักภาษาศาสตร์เกี่ยวกับอรรถศาสตร์

John Lyons

เสนอว่า

Semantics is the study of meaning in language.

อรรถศาสตร์เป็นการศึกษาความหมายในระบบภาษา

Geoffrey Leech

เสนอประเภทของความหมายหลายระดับ เช่น

- Conceptual Meaning
 - Connotative Meaning
 - Social Meaning
 - Affective Meaning
 - Reflected Meaning
-

Jerrold Katz

อธิบายว่าความหมายสามารถวิเคราะห์เป็นองค์ประกอบย่อยได้ (Componential Analysis)

Charles J. Fillmore

เสนอทฤษฎี Frame Semantics

กล่าวว่าความหมายของคำจะเข้าใจได้จากกรอบความรู้หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง

ตัวอย่าง

คำว่า

buy

เกี่ยวข้องกับกรอบคุณมรู้

- ผู้ซื้อ
- ผู้ขาย
- สินค้า
- ราคา

8. การวิเคราะห์ความหมายในภาษาอังกฤษ

ตัวอย่างที่ 1

He is a lion.

ความหมายโดยตรง

- เขาเป็นสิงโต

ความหมายโดยนัย

- เขากล้าหาญ

ตัวอย่างที่ 2

Time is money.

ความหมายโดยตรง

- เวลาเป็นเงิน

ความหมายเชิงเปรียบเทียบ

- เวลาเป็นทรัพยากรที่มีค่า

ตัวอย่างที่ 3

She has a warm heart.

ความหมายโดยตรง

- หัวใจอบอุ่น

ความหมายโดยนัย

- เป็นคนใจดี
-

สรุป

อรรถศาสตร์ (Semantics) เป็นการศึกษาความหมายในภาษา ตั้งแต่ระดับคำ วลี และ ประโยค โดยศึกษาทั้งความหมายโดยตรง (Denotative Meaning) และความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) รวมถึงความสัมพันธ์ทางความหมาย เช่น Synonymy, Antonymy, Homonymy, Polysemy, Hyponymy และ Meronymy ความรู้ด้านอรรถศาสตร์ช่วยให้ ผู้เรียนภาษาอังกฤษเข้าใจการใช้คำได้ถูกต้อง ลึกซึ้ง และสอดคล้องกับบริบททางภาษา และวัฒนธรรม

งานมอบหมายแบบอัตนัย

ข้อที่ 1

จงอธิบายความแตกต่างระหว่าง **Denotative Meaning** และ **Connotative Meaning** พร้อมยกตัวอย่างคำภาษาอังกฤษอย่างน้อย 10 คำ และวิเคราะห์ว่าความหมายโดยนัย สะท้อนค่านิยมทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างไร

ข้อที่ 2

จงเลือกคำภาษาอังกฤษจำนวน 15 คำ แล้ววิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางความหมายใน รูปแบบต่อไปนี้

1. Synonymy
2. Antonymy

3. Homonymy
4. Polysemy
5. Hyponymy
6. Meronymy

พร้อมยกตัวอย่างประโยคประกอบ และอธิบายว่าความรู้เรื่องความสัมพันธ์ทางความหมายช่วยพัฒนาทักษะการอ่านและการแปลภาษาอังกฤษได้อย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- Leech, G. (1974). *Semantics*. Harmondsworth: Penguin Books.
- Lyons, J. (1977). *Semantics* (Vols. 1–2). Cambridge University Press.
- Katz, J. J. (1972). *Semantic Theory*. New York: Harper & Row.
- Fillmore, C. J. (1982). Frame Semantics. In *Linguistics in the Morning Calm*. Seoul: Hanshin Publishing.
- Saeed, J. I. (2016). *Semantics* (4th ed.). Wiley-Blackwell.
- Hurford, J. R., Heasley, B., & Smith, M. B. (2007). *Semantics: A Coursebook* (2nd ed.). Cambridge University Press.
- Fromkin, V., Rodman, R., & Hyams, N. (2018). *An Introduction to Language* (11th ed.). Cengage Learning.